

SANAYİ DÜNYASI İÇİN GİDİŞATA DAİR NOTLAR

TRENDS UPDATE

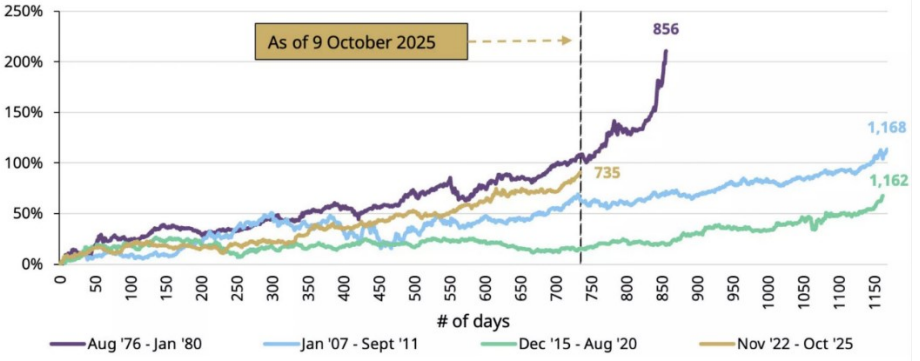
30.10.2025(Periyodik Yayın Değildir)

Hakan Kara (Sinerji Programındaki açıklamaları):

- Amerika'ya satamayan Çinli ihracat pazarlarında ciddi bir rakibimiz olacak.
- Dünya büyümesi 2026 %3.1 bekleniyor, eski ortalamanın altında. Büyüyememe ve verimlilik azalışı var. Özellikle Avrupa.
- Gelişmekte olan ülkelerde ise büyüme potansiyeli düştü. Orta Asya, Güney Doğu Asya, Afrika, büyüme potansiyelleri artacak. Türkiye'deki şirketlerin buralara fokus olmasında fayda var.
- EUR/USD paritesi artışı artık bu hızda devam etmeyecektir. Doların dünyanın genelinde değer kaybı ise devam edecektir. Fransa'da politik sorunlar, İtalya'da büyüyememe sorunu da devam edecektir.
- 2022'de Rusya Ukrayna savaşı ile birlikte Rusya döviz rezervlerine el konuldu. Gelişmekte olan ülkelerde Merkez Bankaları dolar varlıkları riske girmesin diye altın rezervlerini arttırdılar. Ayrıca Çin de, ABD tahvilleri yerine altını koyuyor.
- Altın fiyatlarında düzeltmeler yaşanır ama fiyat artışı geçici gibi gözüküyor, daha uzun sürecek.

- Altında fiyat artışı 1970 yılındaki artışa (aşağıdaki grafikte siyah renk) benzeyebilir. (şu anki grafik sarı renkte ve eğer 1970'e benzer artış olacak ise daha sert bir artış gelecektir)

Ons altın fiyatındaki birikimli artışlar

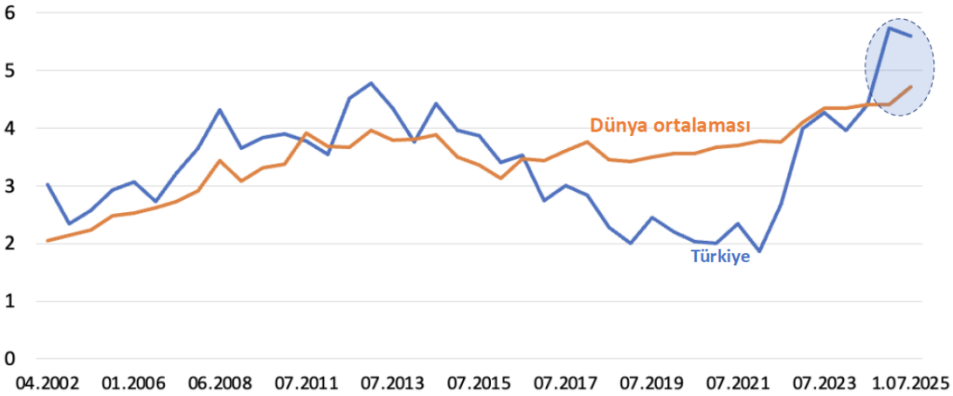
- Zayıf dolar, düşük enerji fiyatı Türkiye'nin uygulamakta olduğu ekonomik programın ömrünü uzatıyor.
- Kredi faiz oranları yavaş iniyor çünkü enflasyon beklendiği kadar iyi gitmiyor.
- Merkez Bankası her gün piyasaya etki ediyor, Mesela mart ayında kuru tutmak için 1-2 hafta içinde 57 milyar USD sattılar. Dövizin tahmin edilebilir ve yavaşça gitmesi için yapıyor. Yabancı carry trade yatırımcısına iyi kar ettirme vaadi için de yapıyor. Sistem dövizin fırlamaması için elinden geleni yapıyor.
- Özellikle USD için bu yapıyor, Türk halkının en baktığı olduğu için. USDTRY artış eğilimi %1.5, enflasyon %2 artıyor, şirketlerin döviz cinsinden maliyetleri çok artıyor. Cari açık daha hızlı büyümesi لازمken,

olmuyor o da enerji fiyatlarının düşüklüğünden (piyango!)

- Sürecin kaybedeni sanayi. Bu dönemde ayakta kalabilen dirençlidir.
- Yatırım malı ithalatı her zaman tüketim malı ithalatından fazladır, ilk kez tüketim malı ithalatı, yatırımı geçti.
- Otomobil satışları güçlü seyrediyor. Elektrikli araç çıkışı, insanlar görelî fiyatları genel enflasyon artışına göre düşük kaldı, bu sebep ile canlılık var.
- Yabancı para borçlanma azaldı, TRY'ye yönelim var. Bankalara yabancı para cinsi kredi vermeyeceksiniz deyince bıçak gibi kesildi. Yabancı para borçlanma riskli hale geliyor.
- Reel sektörde karlılıkların 2026'da toparlanacağını düşünüyor, bankacılık mesela toparlamaya başladı. Tekstil, mobilya, kimyacılar zorlanıyor...
- Enflasyonu ciddi şekilde aşağıya çekecek bir olgu yok.
- Hanehalkı ve şirketlerin enflasyon beklentileri TCMBden farklı ve yüksek, ve dolayısıyla bütçeler ona göre yapılıyor.
- Kamunun verimsiz harcamalarından tasarrufu yok.
- Bütçe düzeltmesi için vergi üzerine yükleniyorlar. Kamu harcamalarına bir şey yapamıyor, vergi toplarım diyor. Kayıtdışını azaltma gibi önlemleri var. Örneğin 200TL üstü banknot bastırılmıyor, neden? Kredi kartı harcamalarını arttırıp kayıt altına alabilmek.

- Türkiye dünyaya göre pahalı olsa da, aradaki fark son dönemde azalıyor:

Big Mac Sandviç Fiyatı (ABD doları)

- Büyük panik olmadığı sürece seçime kadar kurları düşük tutma politikası devam edecektir.
- Asgari ücret artışında, Sendikaların belirlediği yaşam maliyeti endeksine göre ayarlama yapılıyor, onu yansıtırsa %35 zam olmalı, bu kadar artış mümkün olamaz ama %25 altı zam da yapılamaz.
- Gerçekte özellikle kalifiye insanların artan pazarlık gücü sayesinde ücretler 2023'den beri asgari ücretin de üzerinde arttı.
- Geçmişte kaybedilen refahın geri getirilmesi için ücret artışları yükseliyor, o da enflasyonu etkiliyor tabi.

- **Baz senaryo:** Mevcut yaklaşımın devamı (**%75**)

- 2026 sonu faiz %29, nakit bütçe açığı: %3.3
- Yıl sonu kuru 1\$=52,8TL.
- Kredi büyümesi %25 (kur etkisi düzeltilmiş).
- Asgari ücret artışı: %25

- **Risk senaryosu:** Hızlı parasal genişleme (**%25**)

- 2026 sonu faiz %26, nakit bütçe açığı: %4.1
- 2026 sonu kuru 1\$=58
- Kredi büyümesi %35
- Asgari ücret %30

- EUR/USD 2026 tahmini 1.15 - 1.16

Makroekonomik Projeksiyonlar: 2025-2026

	2024	Baz Senaryo		Risk Senaryosu	
		2025	2026	2025	2026
GSYİH Büyüme	3,2%	3,7%	4,3%	3,9%	5,2%
Enflasyon	44,4%	32,2%	24,0%	33,5%	29,6%
Cari denge/GSYİH	-0,7%	-1,5%	-1,9%	-1,7%	-2,6%
Bütçe dengesi/GSYİH	-4,9%	-3,6%	-3,3%	-3,7%	-4,1%
\$ /₺ (yıl sonu)	35,2	43,3	52,8	44,8	57,0
TCMB Faizi (yıl sonu)	47,5%	38,5%	29,0%	37,5%	26,0%

- Ne iş yaparsak yapalım bu slayttaki trendleri kaçırmayalım:

Küresel Trendler Yatırım Fırsatları

Yeşil Ekonomi	• Battery and carbon capture technologies
Y. Zeka ve Büyük Veri	• Energy efficiency, infrastructure, robotics, digital finance and payment systems
Asya ve Afrika Pazarı	• Geographical business diversification
İklim Krizi	• Insurance, AI farming, water purification, waste systems, resilient infrastructure
Demografi	• Biotechnology, life insurance, digital health, senior care ecosystems, affordable housing.
Kutuplaşma	• Defence, cybersecurity, supply chain resilience

Adnan YILDIRIM: TCMB reeskont kredilerinde 1 Kasımdan itibaren;

- İhracat performansına ek olarak firmaların “döviz pozisyonuna” da bakılacak
- Döviz pozisyonu %10’u aşan firmalar reeskont kredisi kullanamayacak
- Kredi vadesi boyunca %10 aşılmayacak
- 14.Kasım kadar “taahhüt” yeterli

İris Cibre'nin yorumuna göre; geçtiğimiz bir yılda insanlar konut satarak kredi borçlarını kapattı.

- Konut satış adetlerinin rekor kırmasına rağmen fiyat artışı hala enflasyonun altında; çünkü bireyler ihtiyaçtan satıyorlar
- TL ve döviz mevduat reel olarak 1.5 trilyon TL azaldı; çünkü bu para konut alımına gitti. Konut alımdan gelen para ile kredi borçları kapandı.

Mercedes-Benz'in karı ocak-eylül döneminde yıllık bazda yüzde 50,3 düştü.

Habertürk: Türkiye'de çalışanların yüzde 40'ı (6,8 milyon kişi) asgari ücretle çalışıyor.

Baykar, 2024 yılında 1.8 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirdi. Buna karşın Baykar da yatırımlarını yurtdışına yöneltti.

Baykar son olarak Fas'ın Ben Slimane kentinde kurulacak insansız hava aracı üretim tesisinde 2026'da üretime başlamaya hazırlanıyor.

Baykar halihazırda; Ukrayna'da 3 projeye üretim tesisi, servis merkezi, merkez ofis olmak üzere 100 milyon dolar yatırım ile 300–500 arasında personel çalıştırıyor. İtalya'da ise Piaggio Aerospace şirket satın almasını yaptı ancak yatırım tutarı kamuya açıklanmadı. Çalışan sayısı da net değil ve farklı kaynaklarda ~500 – 1.450 arasında geçiyor.

Her gün artan vergilerle pahalılaşan ancak yolsuzluk endekslerinde üst sıralarda olmamızla vergilerin verimli ve topluma fayda yaratacak alanlara ulaşamadığı, düşük kur politikası ile ihracatçının zor günler geçirirken ithalatın sürekli arttığı bu ortamda beyaz eşya sektörü zorda:

Eray GÖNENLİ (x.com): Beyaz eşyada üretim düşüyor ama ithalat artıyor!! İlk 9 ay için 2024-2025 karşılaştırıldığında; üretim %10, iç satış %3, ihracat %10 azaldı, ithalat %60 arttı. Avrupada 1. olduğumuz sektörde sorun derinleşmeden çözülmeli. Üretimden uzaklaşıp ithalata yönelmemeliyiz.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2024 yılına ilişkin "Yükseköğretim Beyin Göçü İstatistikleri" bültenini yayımladı. Verilere göre, yükseköğretim mezunlarının beyin göçü oranı 2024 yılında bir önceki yıla kıyasla değişmeyerek yüzde 2 oldu. Beyin göçü oranı kadınlarda yüzde 1,6, erkeklerde ise yüzde 2,4 olarak açıklandı.

Devlet üniversitesi mezunlarında beyin göçü oranı 2023 yılında yüzde 1,7 iken, 2024 yılında değişmeyerek aynı kaldı. Vakıf üniversitesi mezunlarında beyin göçü oranı 2023 yılında yüzde 4,5 iken, 2024 yılında yüzde 4,3'e geriledi. Vakıf üniversitesi mezunları arasında 2024 yılında en yüksek beyin göçü oranı yüzde 8,3 ile tam burslu eğitim alanlarda gözlemlendi.

En yüksek beyin göçü oranına sahip eğitim ve öğretim alanları; yüzde 6,7 ile bilişim ve iletişim teknolojileri, yüzde 4,4 ile mühendislik, imalat ve inşaat ve yüzde 2,7 ile doğa bilimleri, matematik ve istatistik oldu.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın sanayi üretiminde verimliliğin artırılması ve dijital dönüşümün hızlandırılması için 10 şehirde hayata geçirdiği Model Fabrika İzmir'de beş yıldır Gaziemir Sarnıç'ta hizmet vermekte iken; fabrikanın Aliađa Kimya İhtisas ve Karma OSB'ye taşınmasına karar verildi.

Tekreferans.com: Çimentaş CEO'su Cenker Mirzaođlu'nun "Türkiye'de hazır beton ve çimentonun Avrupa'nın yarı fiyatında olduğunu savunan ve sektörde kartel iddialarını reddeden" açıklamalarına yanıt veren Torbalı Ticaret Odası Başkanı Abdulvahap Olgun, Rekabet Kurumu'nun kestiği cezalara işaret ederek, "56 milyon TL cezayı ben mi yedim?" dedi

Tekreferans.com: Adnan Polat'ın ortağı olduğu Kemalpaşa Organize Sanayi Bölgesi'ndeki Ege Seramik'in zararı bu yılın üçüncü çeyreğinde 921,5 milyon TL ile yeni bir rekor kırdı. İhracat satışları çakılarak yarı yarıya düşen firmanın iç piyasadaki satışları da zararı azaltmaya çare olmadı. Polat, geçtiğimiz günlerde yaptığı açıklamada, "Dışarıda fiyat tutturamıyorum. Ekonomist değilim ama kur modeli değişmeli" demişti.

Ege Seramik'in faaliyet raporunda da zayıf iç talep, yüksek enerji maliyeti, finansman giderindeki artış ve ihracattaki kayıpların şirketin karını baskıladığı, anti-damping vergileri ve jeopolitik risklerin de performansı olumsuz etkilediği vurgulandı.

Ege Bölgesi Sanayi Odası Meclis Üyesi Mustafa Karabağlı: Yatırım teşvik belgesindeki uygulama adeta bir zulüm haline geldi. Alınan teşvikler elde edilecek kardan mahsup edileceği için KDV'den muafiyet için vergi dairesine, yok olmadı defterdarlığa gidiyoruz. Beğenmiyorlar, geri gönderiyorlar. İnanın her iş için bunu yapıyoruz. Trafo alacağız, git Bakanlığa konuş. Hakikaten bu zulmün sona ermesi lazım. Acayip bir bürokrasi var. Zaten belgenin çıkması zor, bir de uygulamadan dolayı yaptığımız işi gecikerek yapıyoruz.

Sanayide işler kötü gidiyor, istihdam azalıyor.

Yeni geldim Çin'den. 4-5 sene önce gitmiştim. Ne değişmiş? Sokaklarda tüm arabalar elektrikli, benzinli araba hiç görmedim. Bir gördüğüm markadan bir daha görmedim. O kadar çok müteşebbis ortaya çıkmış ki. Ne yapıp edip elektrikli aracı bir tarafından tutmamız

gerekiyor. Enerji ve enerji depolama çok ciddi manada yükseliyor. Müthiş rakamlar dönüyor. Çinliler iş birliğine son derece açıklar.

Gümrük vergisi açısından hazır ürün ithalatında düşük bedel gösterilen ürünler Türkiye'ye girebiliyor. Bu konuda Bakanlığın yanı sıra EBSO'nun da raporlama mekanizması ile devreye girmesi ve ayrıca ihtisas gümrüklerinin çalışması gerekir.

EBSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Metin Akdaş: Sanayicilerimiz artık Ukrayna'dan, Özbekistan'dan, Hindistan'dan iş gücü getirmeye çalışıyor. Ben kendi firmamda 25 kişi aradım, bulamadım. Şimdi Türkmenistan'dan 200 kişi için başvuru yaptım, gelmeye başladılar. Türkiye'nin en temel sorunu bu.

OSB'ler ile meslek liselerinin eşleştirildiği bir protokol üzerinde çalışılması gerekiyor. Meslek lisesinden mezun olan öğrencilerin kendi mesleklerinde çalışma oranının çok düşük.

Model Fabrika'mızda Dijital Dönüşüm Danışmanlığı'na başlandı. Bugüne kadar 3 firmaya dijital dönüşüm, 45 firmaya proje uygulamak, 131 firmaya yalınlık uygunluk gibi çeşitli danışmanlıklar verildi.

Dünya Bankası, Emtia Piyasaları Görünüm Raporu:

- Emtia fiyatları bu yıl ve gelecek yıl yüzde 7'ser gerileyecek ve 2026'da son 6 yılın en düşük seviyesine gelecek.
- Zayıf küresel ekonomik büyüme, artan petrol fazlası ve süregelen politika belirsizliği bu düşüşte etkili olacak.
- Son düşüşlere rağmen emtia fiyatları hâlâ pandemi öncesi seviyelerin % 23 üzerinde.
- Çin'de petrol tüketiminin durağanlaşmasıyla Brent tipi ham petrolün fiyatının bu yıl varil başına ortalama 68 dolardan 2026'da 60 dolara düşeceği tahmin ediliyor.
- Genel olarak enerji fiyatlarının 2025'te yüzde 12, 2026'da ise yüzde 10 gerilemesi bekleniliyor.
- Gıda fiyatlarının 2025'te yüzde 6,1, 2026'da ise yüzde 0,3'lük düşeceği öngörülüyor.
- Altın fiyatlarının gelecek yıl da yüzde 5 artması bekleniliyor.